

בחינת השפעת הגידול החברתי של עגלות בקר לחלב על בריאות העגלה.

*ינן קרמר¹, ג. פלג⁴, א. שבתאי³, ג. עדין⁴, ש. מירון³, ה. מלכה⁴, ג. לייטנר⁵, ת. הניג²

An examination of the social impact of the growth of dairy cattle
calves calf health.

¹ביה"ס לרפואה וטרינרית ע"ש קורט של האוניברסיטה העברית בירושלים, ²מינהל
המחקר החקלאי; ³המחלקה לחקר בקר וצאן, המכון לחקר בעלי חיים, מינהל המחקר
החקלאי; ⁴המחלקה לבקר, שה"מ; ⁵המעבדה הרפרנטית למחלות עטין, המכון
הווטרינרי, בית דגן.

סביבת הגידול הטבעית

מבוא - רווחת בע"ח - עבודת תזה גל פלג, שה"מ

- הערכת רווחה:
- שיכון, הזנה, בריאות והתנהגות
- הארגון העולמי לבריאות בעלי חיים (OIE,) מגדיר חמש חירויות ("Five Freedoms"):
  - חופש מרעב ומצמא.
  - חופש מחוסר נוחות.
  - חופש מכאב ופציעות.
  - חופש לבטא פעילות טבעית.
  - חופש מפחד ועקה.

מבוא

- ועדה וטרינרית של האיחוד האירופי
1995 VI/5891/95.
- גודל המלונה.
- קולוסטרום.
- מזון יבש.
- דרישה לגידול בקבוצה מעל 8 שבועות.
- מ-2012 חובת מגע בין בע"ח מגיל 5 ימים.

שיטות גידול וסיבות למחקר

● גידול פרטני

● גידול בקבוצה

צולם על ידי גל פלג, שזה"מ

שיטת הגידול הפרטני

יתרונות:

- פחות תחרות על המזון ויכולת הזנה פרטנית
- הפחתת העברת מחלות. (העברה מוחלשת במגע)
- הקלה בממשק הטיפול בתחלואה.
- מניעת ליקוק ומציצת פטמות.

חסרונות

- תגובות פחד (סטריס) חזקות יותר למצבים חדשים.
- קשיי הסתגלות במעבר לקבוצה חדשה וערבוב עם פרטים נוספים.

גידול בקבוצה

יתרונות

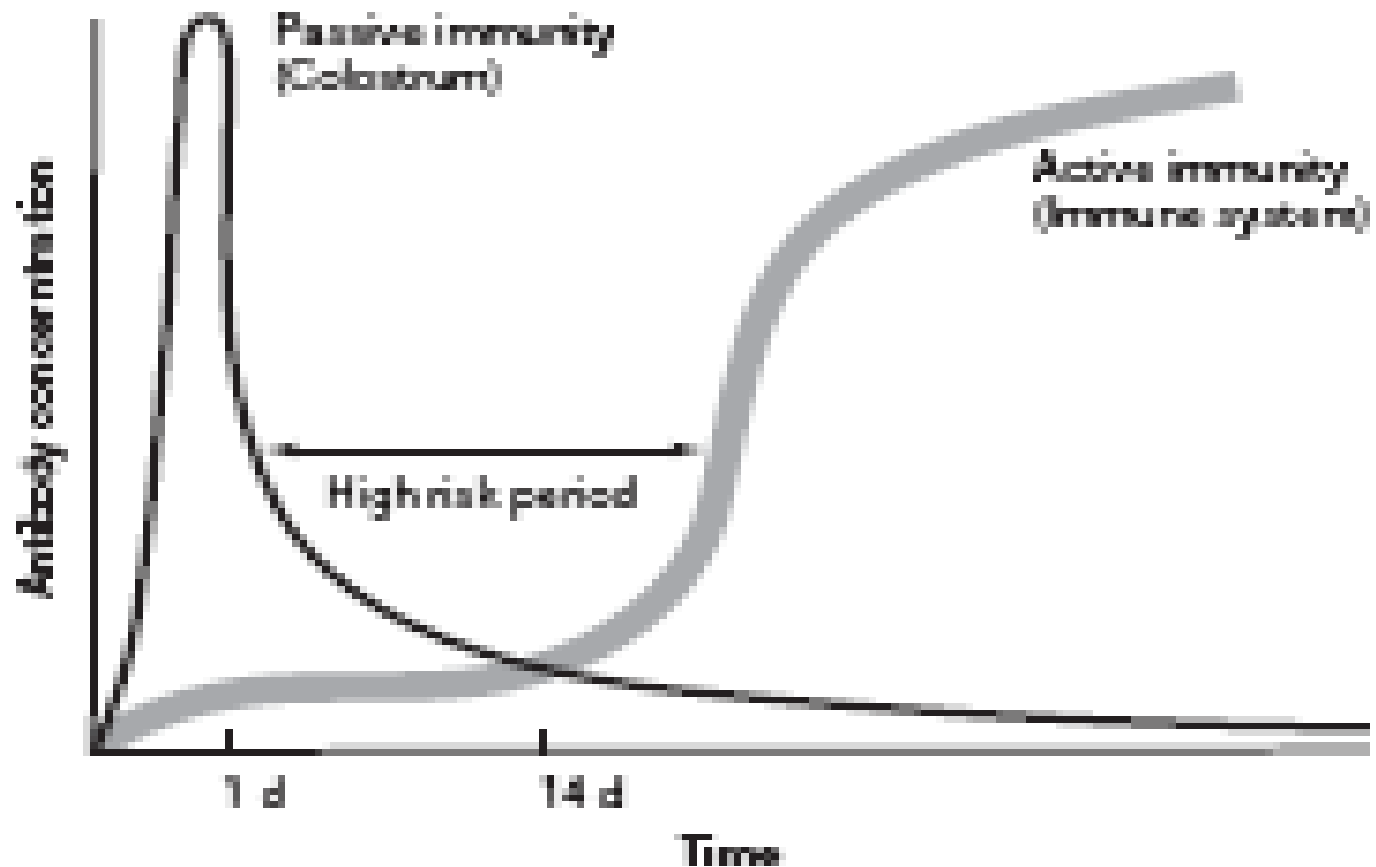
- קיום אינטראקציות חברתיות בשלב מוקדם של החיים.
- הפחתת סטרס ובעיות הנובעות ממעבר לסביבה חברתית וסוג מזון שונה בשלב הגמילה.
- ירידה ברמת הסטרס תורמת למצב הבריאותי של החיה.
- פיתוח מערכת חיסון טובה יותר .

חסרונות

- העברת מחלות בין היונקים.
- עלייה במספר הפתוגנים בצואה – גורם מכריעה לשלשול או למצב תת קליני.
- חוסר בקרה ושליטה על מצב היונק וההזנה פרטנית.
- תחרות על המזון.

מערכת החיסון של העגל היונק

Figure 5. Antibodies from colostrum protect calves until their own immune systems are fully functional.

תחלואת יונקים

- 75%-90% מתחלואת היונקים:

- *Cryptosporidium spp*

- *Eimeria spp*

- *entereotoxigenic E.coli(k99)*

- *Salmonella spp*

- *rotavirus, Coronavirus*

- ממשק לקוי

- תת קליני.

- סיכוי גבוה למחלות נשימה.

מטרות העבודה

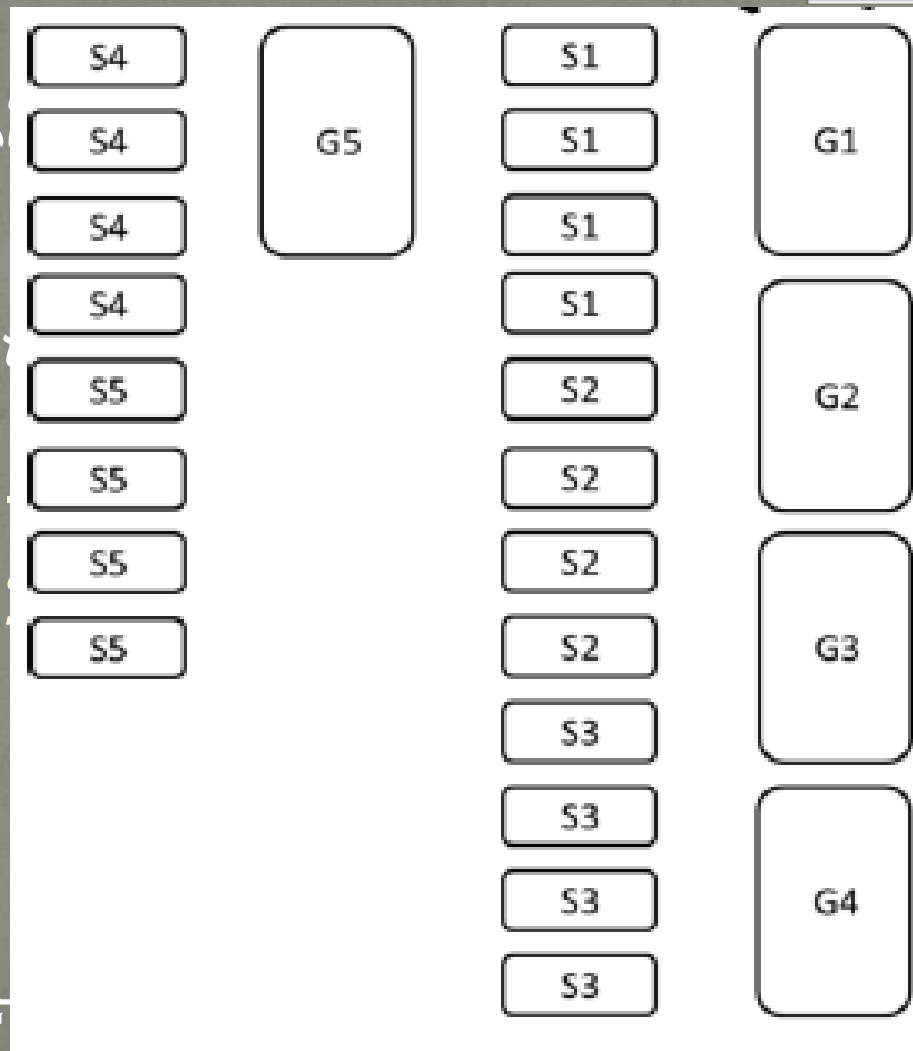
- השוואה של 3 פרמטרים המייצגים תחלואה :
  - כמות פתוגנים בצואה
  - רמות נוגדנים בדם IgG
  - מצב קליני
- בין 2 קבוצות ניסוי: קבוצה מול בודד.

השערות עבודה

- בהשערת העבודה נצפה לרמות תחלואה גבוהות יותר בגידול בקבוצה מרמת התחלואה בגידול במלונה פרטנית.
- כמו כן לא נצפה לשינוי בקצב הגדילה כתוצאה מכך.

מבנה הניסוי

- הניסוי בו
- העגלות
- 40 עגלות
- גידול
- גידול
- גודל -
- איור 1. תיאור
- G-מלונה קב

אנשימים

1 * 2.5 מ'

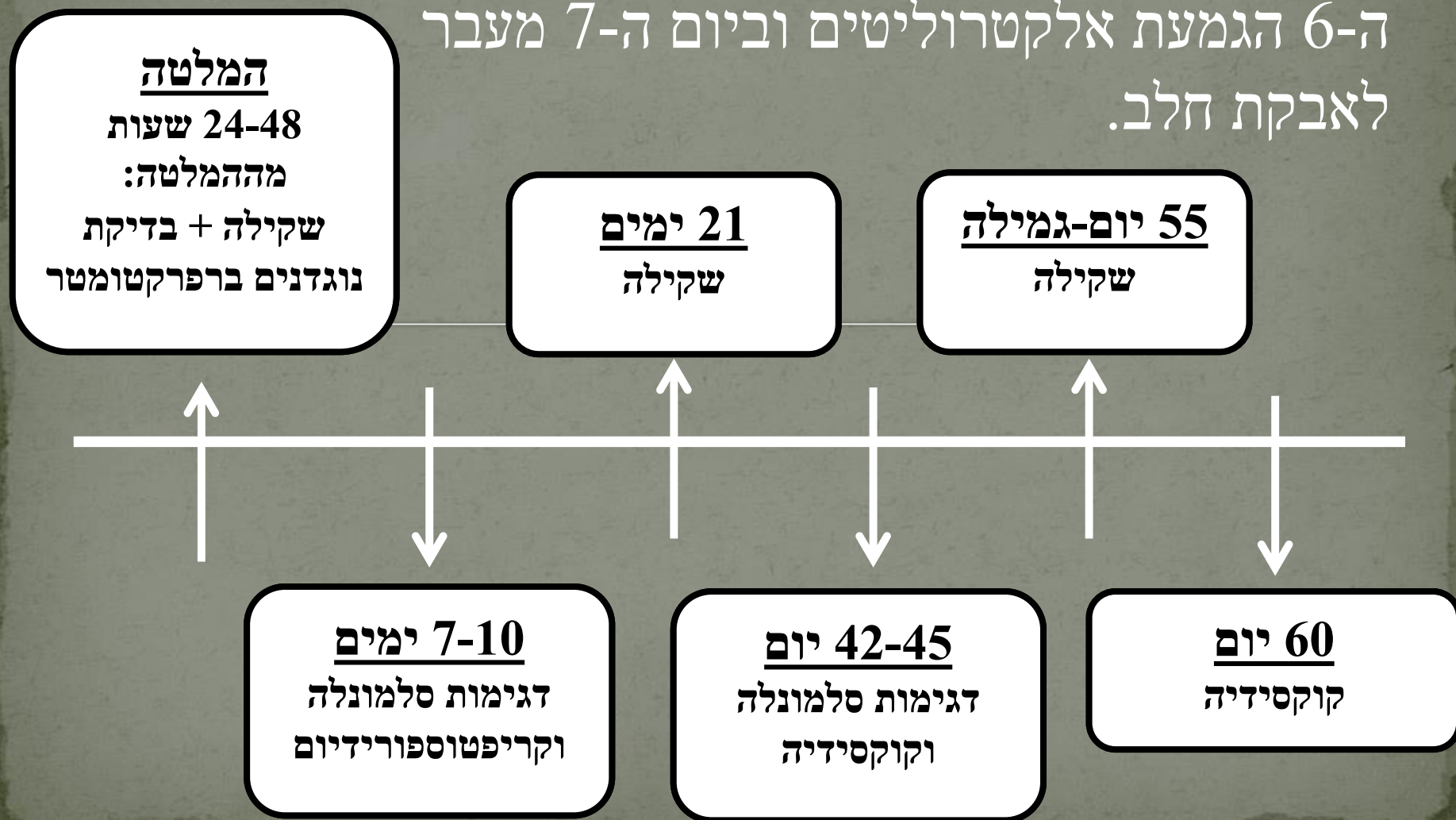
כל מלונה X 5).

ה גל פלג, שה"מ

עבודת תזה גל פלג, שה"מ

ממשק ההגמעה ברפת:

קולוסטרום וחלב אם עד גיל 5 ימים, ביום
ה-6 הגמעת אלקטרוליטים וביום ה-7 מעבר
לאבקת חלב.

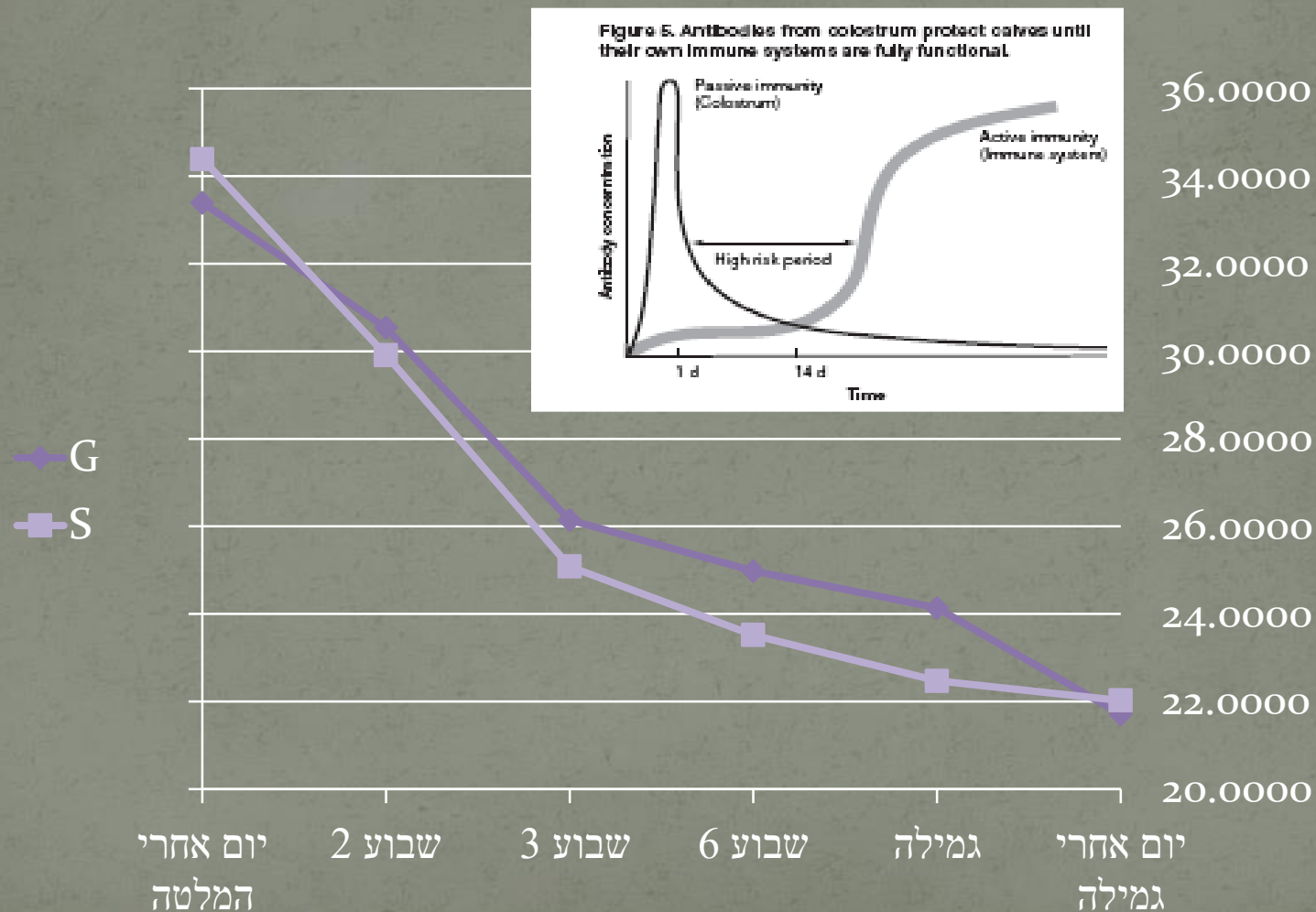

תוצאות - תחלואה

גידול קבוצתי	גידול פרטני	
5	3	מספר מקרי תחלואה
1	0	מספר מקרי תמותה
19	8	גיל תחלואה ממוצע
5	3	קיבלו טיפול תרופתי

- רוב מקרי התחלואה היו מחלות מעיים בגיל 15 יום בממוצע.

תוצאות - רמת נוגדנים

תוצאות - דגימות צואה

- לא נמצאה נוכחות של חיידקי סלמונלה.
- חיסון אמהות.

- נוכחות נמוכה של טפילי קוקסידיה (*Eimeria*) נמצאה ב-4 עגלות בסביבות גיל 45 יום.
(1 בקבוצה, 3 בודדות).

תוצאות - קריפטוספורידיום

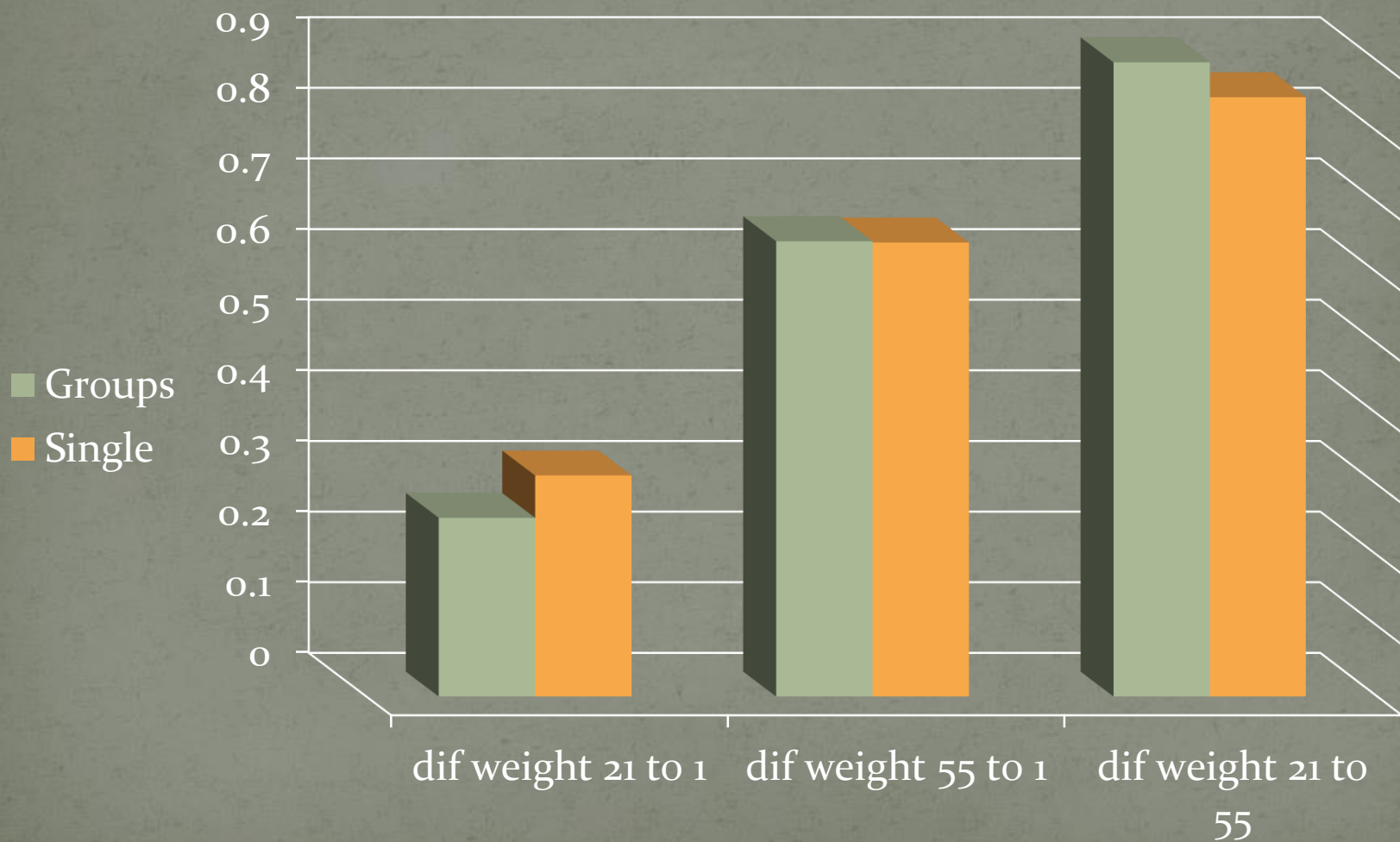
מספר אאוציסטות/ 1 גרם צואה	גידול פרטני	גידול קבוצתי	כלל בע"ח בניסוי
0	<u>(5) 31.3%</u>	<u>(3) 15%</u>	(8) 22.2%
100000>	(2) 12.5%	(3) 15%	(5) 13.9%
100000-500000	(5) 25%	(5) 25%	(9) 25%
500000<	<u>(5) 31.3%</u>	<u>(9) 45%</u>	(14) 38.9%
סה"כ	12	17	28

תוצאות – גדילה

עבודת תזת גל פלג, שת"מ

גידול קבוצתי	גידול פרטני	
19	19	n
38.95±4.75	36.86±4.45	משקל המלטה
44.28±3.67	43.42±3.82	משקל 21 יום
74.58±6.89	72.41±6.12	משקל 54 יום (גמילה)
0.25±0.12	0.31±0.110	תמ"י 1-21 יום
0.64±0.0970	0.64±0.0960	תמ"י 1-54 יום
0.89±0.140	0.85±0.120	תמ"י 21-54 יום

תוספת משקל יומית

דיון

• יותר תחלואה בגידול הקבוצתי? (5/3)

ללא מוֹבֵהָק

• איננו יודעים – נא לענות במדויק.

• ללא הבדל במשקל בגמילה.

מתוך תוצאות המחקר הנוכחי ועבודות קודמות שנעשו בתחום ניתן להמליץ על מספר פעולות:

- גידול יונקים בקבוצות קטנות

- אחידות גיל בקבוצה

- בחינת היבט כלכלי

- ממשק טוב הכל טוב

תודות...

- לד"ר חן הניג
- ד"ר גבריאל עדין, ד"ר אריאל שבתאי, ד"ר גבריאל לייטנר, מר הלל מלכה
- לגברת גל פלג
- למנהלי וצוות רפת רומ"ת.
- לד"ר דורון טיומקין.
- לד"ר אלכס מרקוביץ ולד"ר דני אלעז